Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVIII., št. 59a

Ljubljana, četrtek 11. marca 1937

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 6 — Tel. 3492, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2 Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5, Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Blumova politika

Ko je Blumova vlada dne 27. februarja po hudi parlamentarni borbi z desničarsko opozicijo izvojevala s 152 glasovi večine novo zmago, ki se je zdela v navedenih prilikah še posebno prepričevalna, so se začeli javljati v Franciji glasovi, da si bo vlada ljudske fronte dovolila sedaj končno nekoliko »oddiha«. Ti glasovi so se opirali tudi na izjave samega Bluma, ki je pred parlamentarno bitko napovedal daljši odmor v izvajanju svojih socialnih reform.

Blumova napoved o odmoru v reformnem delu vlade je bila taktično dobro preračunana poteza. Žnjo je hotel izbiti opoziciji iz rok glavni argument proti svoji socialni politiki, saj je opozicija neprestano zatrjevala, da je edino prenaglo izvajanje socialnih reform povzročilo sedanje finančne težkoče. V parlamentu pa je Blumova vlada navzlic očitkom opozicije ponovno odnesla zmago in s tem prepričala tudi svoje najhujše nasprotnike, da je napad na vlado v parlamentu nemogoč. Vladna koalicija, ki jo sestavljajo socialisti in radikali, a podpirajo tudi komunisti, je za enkrat nerazdružljiva. K tej povezanosti sta v veliki meri pripomogla Blumova spretna zunanja in socialna politika. Na obeh področjih je Blum dosegel uspehe, ki jim tudi opozicija ni mogla odreči vrednosti in važnosti.

Ahilova peta Blumove vlade pa so bile državne finance. Finančni položaj je postajal v zadnjih mesecih bolj in bolj težaven, tako da je pred kratkim celo sam finančni minister Auriol javno priznal, da potrebuje vlada za kritje svojih obvez v tem letu okoli 36 milijard frankov. Bilo bi seveda napačno iz tega sklepati, da je do teh povečanih finančnih potreb prišlo samo zaradi izvajanja Blumove socialne politike. Res je, da so Blumovi socialni zakoni, ki pa so bili nujni in ki bi se jim tudi nobena druga vlada ne mogla odreči, povečali državne izdatke in s tem tudi proračunski deficit. Razen tega pa so zlasti povečane potrebe oboroževanja znatno pripomogle k zvišanju izdatkov in s tem k zvišanju deficita. Končno pa pride v poštev kot silno važen činitelj še beg kapitala iz Francije, ki se je po devalvaciji v lanski jeseni še povečal. Blagajne državnega zaklada so se praznile in vlada se je znašla pred dejstvom, da ne bo mogla več izpolniti svojih finančnih obveznosti v skladu z novimi potrebami.

Kakšno pot je potemtakem vladi v takšnih okoliščinah narekovala stvarna presoja položaja? V svojem govoru o najnovejših finančnih ukrepih je Blum postavil naslednjo alternativo: ali se odločim za nove prisilne ukrepe, za nov državni pritisk, za ponovno devalvacijo franka in strogo devizno kontrolo ter tako kapital, ki nam je zbežal, prisilimo k vrnitvi, ali pa skušamo isti namen doseči po drugi, lepši in manj prisilni poti. Prva pot bi bila v skladu glede namena in sredstev z vso dosedanjo politiko Blumove vlade, ki je vodila v dirigirano gospodarstvo. Druga pot pa bi pomenila žrtvovanje dosedanje politike zaradi potreb, ki se jim vlada ni mogla več odpovedati, ako je hotela izpolniti svoje obveznosti. In Blum se je odločil za drugo pot, pot liberalnega gospodarstva, po kateri naj se vrnejo Franciji kapitali, ki so jih njih lastniki zaradi nezaupanja v solidnost francoske valute prenesli v tujino.

V ta namen se je Blumova vlada odpovedala vsaki nasilni finančni politiki in se nepričakovano odločila za liberalne ukrepe svobodne trgovine z zlatom in za razpis posojila za državno obrambo, ki naj pripomore k uravnovešenju državnega proračuna, obenem pa k vrnitvi kapitala v državne zakladnice. Vlada se s tem odreka nadaljnji devalvaciji, devizni kontroli in vsem drugim prisilnim finančnim meram ter izjavlja, da želi ostati zvesta valutnemu sporazumu z Anglijo in Ameriko. V tem smislu nudi podpisnikom posojila tudi posebne valutne garancije, ker dopušča podpisovanje posojila v valutah vseh treh držav, ki so podpisale valutni sporazum z dne 25. septembra lanskega leta. Vrnitev kapitalov skuša torej vlada doseči z odstranitvijo vzrokov, ki so dovedli do njih bega v tujino. Blum je v svojem govoru po radiu izrečno priznal: Beg kapitala je dejstvo; lahko ga preprečimo s silo, toda v tem primeru se moramo odločiti za prisilni in nadzorni sistem, ki bi ga ne bilo mogoče po mili volji omejevati in ki ga vlada sama ne smatra združljivega z nujnimi potrebami svoje mednarodne politike; ako gibanj kapitala v njih najrazličnejših oblikah ni mogoče obvladovati s silo, potem se moramo raje potruditi, da vplivamo nanje pri njih izhodnih točkah.

Nasprotniki Blumove politike so označili njegova nova finančna načela za pot v Kanoso. Ugoden odmev novih finančnih ukrepov francoske vlade pri opoziciji bi to domnevo potrdil. Načelno vprašanje pa, ali bo novi finančni **sistem boljši od prejšnjega, s tem še ni rešeno.** Blumov preokret dokazuje samo, da je praksa močnejša od teorij in da se more v času ogromnih oboroževalnih potreb in splošne gospodarske stiske še tako idealen državnik sprijazniti z dejstvi ter na njih zgraditi svojo realno politiko. Blum pa se realni politiki navzlic svoji splošni načelnosti očividno ne želi odreči. Razen tega je zelo verjetno, da je bil pri njegovi najnovejši odločitvi tudi angleški vpliv zelo velik. Zdi se, da je na to namignil v svojem govoru tudi Blum sam, ko je govoril o »nujnih potrebah francoske zunanje politike«.

DEGRELLE SILI NA VOLITVE

Borba med vlado in reksisti v Belgiji — Van Zeeland bo nastopil kot kandidat vladne koalicije proti vodji reksistov Degrellu

Bruselj, 10. marca. b. Že nekaj dni se je v belgijski prestolnici govorilo, da nameravajo vsi reksistični poslanci odložiti svoje mandate in s tem izsiliti nove volitve v belgijski parlament. Govorice se v tem obsegu sicer ne potrjujejo, pozornost pa je vzbudilo dejstvo, da je reksistični poslanec Olivier zares odložil svoj poslanski mandat in da so njegovemu zgledu sledili tudi vsi namestniki poslancev na Degrellovi reksistični listi. Degrelle je to svečano razglasil na nedeljskem zborovanju svojih pristašev, na katerem se je direktno dotaknil tudi vprašanja novih volitev in je v tej zvezi dejal med drugim:

Vojna napoved Zeelandovemu režimu

Van Zeelandovemu režimu napovedujemo vojno. Po Olivierovem odstopu so potrebne nove delne volitve. Kandidiral bom sam. Ako bom izvoljen, bom svoj mandat odstopil kakemu namestniku. Ni nas strah, ako ne zmagamo, bo vsaj naša vest čista.

Redne parlamentarne volitve bodo šele leta 1940. Očividno Degrelle ne želi toliko časa čakati na svojo zmago. Ako bomo zmagali že v 40 dneh, je izjavil na shodu, bomo stopili pred kralja in mu rekli: **»Narod v Bruslju je spregovoril in ima pravico sedaj, da spregovori tudi drugod. Zato pomeni za nas zmaga v Bruslju razpust parlamenta in končno zmago še v tem letu. Reksisti se žele torej poslužiti iste taktike, kakor so se je leta 1935 poslužili socialisti, ki so poslanca Spaaka pustili ponovno izvoliti.**

Protiakcija vlade

Vladna koalicija hoče Degrellove spletke preprečiti s predložitvijo novega zakona, ki naj bi prepovedal samovoljno odlaganje poslanskih mandatov, oz. razpis delnih volitev zaradi odstopa posameznih poslancev. To se zdi vladi toliko bolj potrebno, ker obstoji nevarnost, da bodo Olivierovemu zgledu sledili še ostali reksistični poslanci, ki jih je v belgijskem parlamentu skupno 21, kar predstavlja približno eno desetino vseh poslancev.

Degrelle pričakuje od bruseljskih volitev mnogo, dasi smatrajo tu njegovo gesto za zelo drzno, ker je znano, da ni bil sporazum njegove stranke s flamskimi nacionalisti med njegovimi pristaši v Bruslju nič kaj ugodno sprejet. V splošnem pa presojajo najnovejšo Degrellovo bojno napoved vladi le kot novo agitacijsko sredstvo, ki naj skrbi za novo razvnemanje reksistov. Metoda se prav nič ne razlikuje od Hitlerjevega postopanja pred prevzemom oblasti v Nemčiji.

Po informacijah iz političnih krogov je **ministrski predsednik van Zeeland, ki ni član parlamenta, včeraj na pritisk vseh članov vlade izjavil v parlamentu, da je pripravljen pri nadomestnih bruseljskih volitvah nastopiti kot Degrellov protikandidat, in sicer v interesu države same in pa zaradi razčiščenja položaja. Država potrebuje mir. Nova volilna borba pa ni v interesu države. Zaradi tega je vlada predložila parlamentu izpremembo volilnega zakona, ki naj bil onemogočil izvedbo delnih volitev v takih primerih, kakor je sedanji, povzročen zaradi odstopa enega izmed reksističnih poslancev.**

Ker parlament tega zakona še ni sprejel, ko je Olivier podal ostavko na svoje poslanske mesto, se morajo sedaj volitve v Bruslju po starem zakonu vendarle vršiti. Da bi se v tem pogledu doseglo čimprej potrebno razčiščenje, je van Zeeland pristal na lastno kandidaturo v Bruslju. Predstavil se bo volilcem kot zastopnik nacionalne ideje in ne kot kandidat te ali one stranke. Nikogar ne želi napadati. Prosil bo samo volilce, naj pri delnih volitvah, ki jih je izzval Degrelle, dokažejo v tem trenutku smisel in čut za narodno dostojanstvo in čast.

Vladna večina je van Zeelandovo izjavo sprejela z velikim odobravanjem, reksistični poslanci pa so med njegovim govorom stalno ponavljali svoje geslo: »Rex bo zmagal«.

Zakon o izpremembi volilnega reda

Van Zeeland je takoj nato predložil parlamentu v nujno razpravo zakon o izpremembi volilnega reda, katerega nujnost je vladna večina sprejela, tako da v bodoče delne volitve ne bodo več mogoče, ako bi se tudi ostali reksistični poslanci odločili za odložitev svojih poslanskih mandatov.

Proračun v skupščini definitivno sprejet

Po celodnevni napeti debati o vladnih amandmanih je bil o polnoči z glasovi vladne večine sprejet tudi finančni zakon

Beograd, 10. marca. p. Narodna skupščina je danes ves dan razpravljala o finančnem zakonu in o vladnih amandmanih k njemu. Seja je brez opoldanskega odmora trajala od 8. zjutraj do polnoči.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik skupščine Ćirić sporočil narodni skupščini, da je v Motreuxu preminul narodni poslanec g. Milan Pribičević. Narodni poslanci so stoje poslušali predsednikov govor, v katerem je izjavil, da je bil pokojnik poslanski tovariš, čeravno ni izročil svojega pooblastila, a imel je zaupanje naroda, ki ga je izvolil za svojega poslanca. V lepih besedah je orisal veliko nacionalno delo Milana Pribičevića, ki se je boril za Jugoslavijo in jugoslovensko idejo enako hrabro z mečem, kakor s peresom in ki zasluži, da mu ves jugoslovenski narod ohrani častno spomin. Narodna skupščina je počastila pokojnega Pribičevića s trikratnim »Slava!«

Nato je bilo prečitano in odobreno poročilo verifikacijskega odbora, s katerim je bil potrjen mandat narodnega poslanca Djordja Petkovića, ki je kot tretji poslanec, izvoljen na listi dr. Mačka, prišel v narodno skupščino.

Finančni minister o amandmanih

Skupščina je takoj nato začela razpravo o finančnem zakonu in amandmanih.

Razpravo je z daljšim govorom otvoril finančni minister Dušan Letica, ki je izjavil, da so naknadno predloženi amandmani vlade izraz novo nastalih potreb. Proračun je bil predložen pred tri in pol meseca, med tem časom pa so nastale razne nujne potrebe, ki se urejajo sedaj z amandmani. Večina amandmanov je takih, ki dajejo posameznim ministrom in vladi pooblastila za ureditev administrativno-pravnih zadev in s katerimi se dajejo vladi na razpolago sredstva za zgraditev splošno koristnih objektov in s tem omogoča pospešenje in izboljšanje državne uprave in gospodarskega življenja. Med amandmani so tudi taki, ki prinašajo davčne olajšave za široke sloje. Zato prosi, naj skupščina finančni zakon in predložene ter v finančnem odboru odobrene amandmane sprejme.

Živahna debata

Poročevalec večine posl. dr. Koce se je nato najprvo opravičeval zaradi površne sestave poročila in številnih tiskovnih napak, tako da so nekatere določbe docela izkrivljene, nekatere pa sploh izpuščene. Zgodilo se je to zaradi naglice, s katero je bilo treba poročilo dogotoviti.

V imenu manjšine finančnega odbora je govoril posl. Nikola Kabalin, ki je v desetih točkah podal stališče opozicije.

Za debato se je prijavilo izredno mnogo govornikov. Ker se je vladni večini zelo mudilo, so trajanje govorov skrajšali na minimum. Le glavni govorniki posameznih skupin so smeli govoriti obširnejše.

Posl. Mirko Došen (JNS) je kritiziral pooblastila, ki jih zahteva vlada, čeprav ima v obeh zbornicah zagotovljeno večino. S temi pooblastili se kratijo zakonodajne pravice narodnega predstavništva.

Med govorom Mite Dimitrijevića (rad.) je prišlo do hudega prerekanja med večino in opozicijo, zaradi česar je predsednik kaznoval Dimitrijevića z ukorom.

Govoril je tudi posl. prof. dr. Kosić (Delovni klub), ki je najprvo ostro nastopil proti novim obremenitvam, ki se skrivajo v finančnem zakonu in vladnih amandmanih.

Posl. Voja Lazić (zemljoradnik) je obširno govoril o novih obremenitvah in dokazoval, da kmečko ljudstvo že sedaj ječi pod težo javnih dajatev in da ne bo preneslo še novih bremen. Posebno je kritiziral povišanje raznih taks, ki bo prizadelo najširše sloje. Nastopil je proti sistemu trošarin, ki obremenjuje najsiromašnejše sloje.

Izjava kluba JNS

Sledil je nato govornik za govornikom, dokler ni prišel na vrsto predsednik poslanskega kluba JNS **Ješa Protić.** Po daljšem govoru je kritiziral politiko vlade in na koncu prečital v imenu kluba JNS izjavo, ki v 12 točkah opozarja na pomanjkljivosti, nevarnosti in nove obremenitve v amandmanih k finančnemu zakonu. Izjavil je, da iz vseh teh razlogov poslanci JNS ne morejo prevzeti nikake odgovornosti za finančni zakon in da bodo zato glasovali proti njemu.

Nato so se zopet vrstili nadaljnji govorniki. Ob 22. je kot zadnji govornik začel govoriti v imenu vladne večine poslanec dr. Nikitović, ki je zagovarjal politiko vlade in predložene amandmane. V kabinetu predsednika skupščine se je medtem ob 21. sestala konferenca šefov parlamentarnih klubov, ki ta hip še tudi ni končana.

Zaključno glasovanje

Beograd, 10. marca. p. O pol 23. uri je bila seja šefov parlamentarnih klubov končana. Kmalu nato je končal svoj govor tudi zadnji govornik, poročevalec vladne večine finančnega odbora Časlav Nikitović. Predsednik Ćirić je takoj nato odredil glasovanje o posameznih členih finančnega zakona in o amandmanih vlade. Vsi so bili sprejeti z glasovi vladne večine.

Po kratkem odmoru je predsednik odredil zaključno glasovanje o celotnem proračunu. Glasovanje se je izvršilo z imenskim klicanjem vseh poslancev po azbučnem redu. Malo pred polnočjo je bilo glasovanje zaključeno in je predsednik sporočil njegov izid: Glasovali je 255 poslancev, od tega 177 za proračun, 78 pa proti njemu.

Prihodnja seja narodne skupščine bo v torek 16. t. m. ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu bodo tri mednarodne konvencije, ki so bile predložene narodnemu predstavništvu v odobritev.

Proračun bo že jutri zjutraj dostavljen senatu v nadaljno obravnavo v smislu ustave.

★

Seja senata

Beograd, 10. marca. p. Senat se je danes v tem zasedanju tretjič sestal. Obravnaval je tri mednarodne konvencije in sicer: konvencijo z Anglijo o ureditvi medsebojne pomoči v trgovskih in civilnih pravnih zadevah, sodno konvencijo z Belgijo in mednarodno poštno konvencijo, ki je bila sklenjena v Kairu.

Čim je bil sprejet zapisnik je senat prešel na dnevni red. Poštni minister dr. Branko Kaludjerčić je v imenu vlade utemeljeval pomen vseh treh konvencij, nakar so bile soglasno sprejete.

Prihodnja seja senata bo jutri dopoldne. Na dnevnem redu bo interpelacija senatorja Ivana Majstorovića na ministra pravde o trgovsko-pomorskem zakonskem načrtu, ki bi se moral predložiti na rodnemu predstavništvu v uzakonitev. Jutri bo senatu predložen tudi novi proračun, ki ga bo narodna skupščina nocoj izglasovala.

Celonočna seja finančnega odbora

Nekatere spremembe predloženih amandmanov — Dve važni določbi za občine — Trošarina na obutev

Beograd, 10. marca. p. Finančni odbor narodne skupščine je v preteklі noči malone do jutra razpravljal o finančnem zakonu in novih amandmanih. Tudi nočna debata je bila zelo ostra. Poslanec vladne večine Života Milanović je predlagal, da se ukine poštninska oprostitev za službeno korespondenco zadružnih zvez. Poštni minister in večina finančnega odbora sta ta predlog sprejela. Tako so prenehale olajšave, ki so jih doslej uživale zadružne organizacije.

Glede pavšaliranega davka za obrtnike v mestih z manj ko 20.000 prebivalcev se je prvotna določba toliko spremenila, da vajenci ne prihajajo več v poštev za davčno osnovo in da se lahko poslužijo olajšave tudi oni obrtniki, ki delajo na zalogo. Predlog narodnih poslancev JNS, da bi se priznala pavšalizacija tudi obrtnikom, ki uporabljajo male motorje z maksimalno močjo dveh konjskih sil, je večina odklonila. Pavšalizacija obrtnega davka je postala tako za kraje, kjer porabljajo obrtniki male stroje, brez pomena.

Po sklepu večine finančnega odbora se je določila trošarina po 1 Din tudi na coklje iz kravjega usnja. Opanke so izvzete od trošarine. Obutev iz gume, kavčuka, platna, klobučevine, itd. pa bo otrošarinjena s tremi, mesto s predlaganima dvema dinarjema na par. Odredba glede učiteljic in zabavilj, ki se poroče z neučiteljem, se spremeni tako, da se odpuste iz službe z dnem, ko sklenejo zakon.

Sprejela sta bila tudi dva važna, čisto politična amandmana za notranjega ministra. Ministru se je za šest mesecev podaljšala pravica, da pregrupira občine brez ozira na tozadevne določbe zakona o občinah še dalekosežnejši je drugi amandman po katerem smejo občinski odbori iz važnih državnih razlogov odstraniti iz službe občinske uslužbence. Poleg občinskih odborov pa ima to pravico tudi ban.

Po nadaljnjem pooblastilu bo smel poštni minister v Banjaluki ustanoviti novo poštno direkcijo.

Kakor znano je bil lani iz finančnega zakona črtan za rudarje previlegij na osnovi čl. 219 obrtnega zakona, po katerem so imeli v primeru bolezni enake pravice kakor drugi delavci, torej pravico do 8-dnevne plače poleg onega, kar so prejemali od bratovski skladnic. Sedaj se je ta določba toliko spremenila, da bodo imeli pravico do tridnevne plače, ne pa tudi do hranarine za te tri dni iz bratovske skladnice.

Madrid resno ogrožen

Znatni uspehi najnovejše in obenem najhujše ofenzive Francovih čet proti Madridu

Pariz, 10. marca. br. Borbe, ki so se pričele v ponedeljek ter se razvijajo z največjo ostrostjo na vseh madridskih frontah, predstavljajo najvažnejšo akcijo od začetka španske državljanske vojne Po dosedanjih neuspelih ofenzivah in napadih na Madrid je sedaj general Franco zbral večino svojih čet, ojačenih z močnimi italijanskimi in nemškimi oddelki ter opremljenih z najnovejšimi pridobitvami vojne industrije, in započel južno od Siguenze veliko ofenzivo, s katero hoče pasti Madridu v hrbet in popolnoma odrezati vladne čete, ki se bore v odseku Madrid-Escorial. Če se mu to posreči je padec Madrida neizbežen. Vladne čete bi bile v tem primeru obkoljene od vseh strani in bi se morale vdati na milost in nemilost. To bi pomenilo končni poraz valencijske vlade in zmago nacionalistov.

General Franco izvaja svoje ofenzivne operacije na 40 km dolgi fronti od La Tobe na guadaramskih planinah do malega mesta Siguenze. Prvi trije dnevi so prinesli generalu Francu znatne uspehe. Njegove čete so prodrle v globini 10 do 15 km in zavzele več vasi. Ti uspehi so izzvali veliko veselje v nacionalističnem taboru in v taboru njihovih simpatizerjev, ki že računajo z vso gotovostjo s padcem Madrida.

V Madridu je zavladala velika nervoznost, vendar so branitelji Madrida trdno odločeni vztrajati do konca. General Miaja je danes izdal odlok, da se morajo v teku 24 ur javiti v vojaško službovanje letniki 1932 do 1936. Vse razpoložljive čete so bile poslane na fronto da ustavijo nadaljnje prodiranje nacionalistov. V zapadnem odseku so imele vladne čete velike uspehe in so pregnale oslabljene čete generala Franca iz njihovih dosedanjih postojank, tako da je bil general Franco prisiljen odtegniti del čet na južnem bojišču in jih poslati na pomoč.

Na asturski fronti so vladne čete v ofenzivi Danes so pregnale nacionaliste iz dosedanjih postojank in napredovale za več kilometrov.

Francova letala so v pretekli noči zopet bombardirala Barcelono in barcelonsko luko ter razdejala več vojašnic in vojaških skladišč.

Le še 17 km od Guadalajare

Rim, 10. marca. d. Čete generala Franca so samo še 17 km daleč od Guadajalare. Davi so zavzele križišče pri Toriju. V zadnjih dveh dneh, od začetka ofenzive, so prodrle 40 km daleč.

Povratek Nj. V. kraljice Marije

Ljubljana, 10. marca. r. Nocoj je na povratku iz inozemstva v Beograd potovala skozi Ljubljano Nj. Vel. kraljica Marija. Dvorni vlak jo je čakal na Jesenicah, od koder je takoj krenil dalje. Na ljubljanskem kolodvoru se je dvorni vlak ustavil za par minut, Nj. Vel. kraljica pa ni izstopila, marveč je ostala v svojem vagonu.

Stavka luških delavcev na Sušaku

Sušak, 10. marca. Stavka luških delavcev na Sušaku še vedno ni likvidirana. Škoda postaja vsak dan večja, ker je ves luški promet ustavljen. V luki je 400 vagonov koruze last »Prizada«, ki je v nevarnosti da se pokvari, če ne bo kmalu natovorjena na ladje. Danes sta prispela na Sušak dva inspektorja banske uprave savske banovine, ki sta ves dan posredovala med delavstvom in delodajalci. Ti so v načelu pristali, da se kolektivna pogodba razširi na nekatere druge kategorije delavcev, vendar naj bi se pogajanja glede mezd pričela šele tedaj, ko se delavstvo vrne na delo (sedaj dobe delavci na skladiščih 42 Din na dan, pri nakladanju ladij pa 60 Din). Zdi se, da bo obema uradnikoma banske uprave uspelo, da se stavka konča, nakar bi se z njihovim posredovanjem pričela pogajanja. Če jutri stavka ne bo končana bo moralo vojaštvo pretovoriti na ladje koruzo, last »Prizada«, ki je državna ustanova. Lesni izvozniki, ki imajo na potu blago za izvoz preko Sušaka so zelo v skrbeh, ker bodo morali plačati znatne stojnine za vagone, sicer morajo vagone, ki čakajo na raznih postajah, zlasti v Srbskih Moravicah in v Karlovcu raztovoriti.

Stavka v Le Havreu

Pariz, 10. marca. b. Vsi nameščenci paroplovnih družb so včeraj napovedali stavko za 72 ur.

Ves denar bratovskih skladnic se mora naložiti v Državni hipotekarni banki

Beograd, 10. marca. p. Današnje »Službene novine« so objavile uredbo ministra za šume in rudnike, po kateri so na podlagi zakona o ureditvi vrhovne državne uprave ter pravil bratovskih skladnic ter »v svrho zaščite pri njih zavarovanih rudarjev in nameščencev« **bratovske skladnice dolžne v bodoče ves denar, ki ga nameravajo naložiti pri zavodih, naložiti izključno pri Državni hipotekarni banki v Beogradu, odnosno njenih podružnicah, ves denar pa, ki so ga že naložile pri privatnih zavodih ali v sreskih, občinskih ali mestnih denarnih zavodih, prenesejo na Državno hipotekarno banko v čim krajšem času.**

Anketa o sanaciji bratovskih skladnic

Beograd, 10. marca. p. Ker se je izkazalo, da so dohodki, ki so predvideni po uredbi o sanaciji bratovskih skladnic, za sanacijo nezadostni, je ministrstvo šum in rudnikov sklicalo za včeraj anketo zastopnikov vseh prizadetih delodajalskih in delojemalskih organizacij ter bratovskih skladnic. Anketa je bila v prostorih glavne Bratovske skladnice v Beogradu. Ljubljano odnosno dravsko banovino sta zastopala dr. Šporn in Kemperle.

Pri razpravi se je ugotovilo, da bo treba najti nova sredstva za sanacijo bratovskih skladnic, pri čemer se bo moralo vpoštevati izredno težko stanje rudarjev, ki imajo premajhne plače da bi se kakorkoli na novo obremenili. Prav tako pa se je treba ozirati tudi na občo gospodarsko krizo ki ne dopušča, da bi se na drugi strani rudarskim podjetjem nalagala nova bremena, ne da bi bili s tem prizadeti zopet v prvi vrsti rudarji. Vsekakor morajo biti nove dajatve zmerne tako da se bo zaenkrat odpravil le blagajniški deficit in se ustvarile majhne rezerve za bodočnost. Šele če bi se gospodarske prilike v državi popravile, bi se smela višina novih dajatev nekoliko spremeniti. Večina zastopnikov na anketi se je postavila na stališče, naj se za sanacijo bratovskih skladnic bolj obremenijo slovenski rudniki, kakor rudniki v drugih pokrajinah.

Dr. Maček se je že vrnil

Bil ni na Dunaju, temveč samo v Gradcu

Gradec, 10. marca. w. Dr. Maček se je v Parkhotelu sinoči pozno v noč posvetoval z dr. Krnjevićem. Oba sta prenočila v hotelu. Danes dopoldne se je dr. Krnjević odpeljal proti Dunaju, dr. Maček pa je obiskal graškega zdravnika specialista prof. dr. Hoferja. Ob 11. se je z avtomobilom odpeljal nazaj proti Jugoslaviji v smeri na Maribor. Ves čas njegovega bivanja v Gradcu je bil hotel po policiji skrbno zastražen, da bi se preprečil vsak incident.

Rogaška Slatina, 10. marca. d. Na povratku iz Avstrije so danes popoldne prispeli preko Maribora v Rogaško Slatino dr. Maček in njegovi spremljevalci. Obedovali so v hotelu »Pošti« potem pa nadaljevali pot proti Zagrebu.

Zagreb, 10. marca. o. Okrog 5. popoldne se je dr. Maček vrnil v Zagreb. Njegov povratek je vzbudil precejšnjo presenečenje, ker so poprej iz njegove okolice izjavljali, da bo šel na Dunaj in da se bo vrnil šele pred Veliko nočjo. Ni še znano, ali so bile javnosti dane napačne informacije, ali pa je dr. Maček na osnovi svojega razgovora, ki ga je imel z dr. Krnjevićem, smatral za potrebno, da se čimprej vrne.

Po povratku dr. Mačka iz Avstrije so se zbrali v njegovi pisarni vsi vplivnejši voditelji bivše HSS. Posvetovanja so trajala do kasno zvečer.

Anglija v obrambi ČSR

„Times" pozivajo angleško vlado, naj jasno opredeli svoje zadržanje v kampanji proti ČSR

London, 10. marca. b. »Times« objavljajo naslednji poziv »Vladi Njegovega Veličanstva«, ki je zbudil v vseh londonskih političnih in diplomatskih krogih izredno pozornost:

Z vedno večjim vznemirjenjem zasledujemo hujskanje nemškega časopisja in nemških uradnih govornikov proti Češkoslovaški, ki se je sedaj razširilo tudi na italijansko in madžarsko časopisje. Kolikor smo se mogli do sedaj sami prepričati, se vse to hujskanje opira na neutemeljena in nedokazana poročila o dozdevni boljševizaciji češkoslovaške države, o njenih agresivnih vojaških pripravah in prav tako dozdevni vazalski zvezi s Sovjetsko unijo.

Kaj more biti cilj takšne propagande? Vsekakor samo izolacija Češkoslovaške, njena odtujitev od njenih zaveznikov v Mali antanti in v ostali Evropi. To hujskanje je v ostalem zelo podobno znani nemški kampanji proti madridski vladi pred nemško intervencijo v Španiji. Ako bi se dopustilo, da utegne Češkoslovaška postati druga Španija, potem je dovolj razloga za bojazen da je vsaka lokalizacija tega konflikta nemogoča. Zato se nam zdi nujno potrebno, da vlada Njegovega Veličanstva ne izgublja še naprej svojega časa in jasno opredeli svoje zadržanje v tej zadevi, da ne bo še naprej zbujala neupravičenega upanja, da ne bo Anglija pobijala napadov in vmešavanja v tako miroljubno in demokratično državo kakršna je Češkoslovaška.

Ta poziv vladi so podpisali nekateri poslanci in mnogoštevilne odlične angleške politične osebnosti.

Konferenca o surovinah

Anglija odločno proti gospodarski avtarkiji posameznih držav

Ženeva, 10. marca. b. Na mednarodni konferenci strokovnjakov za boljšo razdelitev surovin, ki se je začela v ponedeljek, so zbudila pozornost izvajanja angleškega delegata sira Leight-Rossa, ki je angleško stališče v tem vprašanju označil v naslednjih točkah: 1. Anglija je mnenja, da ne more danes sama sebi zadoščati v gospodarskem pogledu nobena država, naj ima kolonije ali ne. Vprašanje surovin in prehrane se ne da urediti z golim odstopom ozemelj. Zato Anglija odklanja take rešitve. 2. Sedanja produkcija surovin na svetu popolnoma zadostuje za potrebe vsega človeštva. Potrebna je samo boljša razdelitev surovin in morda povečanje produkcije z novimi metodami. 3. Anglija ve iz lastne izkušnje, da se kolonijske investicije redkokdaj ali nikoli izplačajo. 4. Po vsem tem Anglija ne zagovarja v vprašanju surovin politike odprtih vrat, torej svobodnega dostopa vseh narodov v kolonije, ker je mnenja, da bi taka politika kolonijam samo škodovala.

Na današnji seji odbora za surovine je član švicarskega odbora Stuchy med drugim dejal, da je treba olajšati nabavo surovin in da je edina težkoča pri tem način plačevanja. Poudaril je tudi potrebo, da se nabavijo točni podatki iz držav, ki nimajo surovin.

Sovjetski izvedenec Rosenblum je izjavil, da ne more sodelovati v tej debati, ker o tem vprašanju niso konzultirali narodov, ki so pri teh stvareh najbolj zainteresirani Rusija sicer nima teritorialnih zahtev, zainteresirana pa je pri vprašanju surovin kot uvoznica in izvoznica. Rusija se bo pridružila vsaki dobri organizaciji razdelitve surovin.

Zakaj manevri ob Libiji

Preizkušnja udarnosti italijanske vojne mornarice za primer konflikta na Sredozemskem morju

Rim, 10. marca. o. Italijanski pomorski manevri ob obali Libije so kot predigra velikih manevrov, ki bodo ob Siciliji meseca Avgusta, izzvali veliko pozornost v angleški javnosti. Angleški pomorski strokovnjaki, ki ocenjujejo strateške namene teh manevrov, opozarjajo, da ima lahko italijansko oboroževanje velike posledice za nadaljnji razvoj položaja na Sredozemskem morju. Po angleških trditvah imajo italijanski pomorski manevri namen preizkusiti kapaciteto italijanskega vojnega brodovja in letalstva da bi se v primeru vojne zaprl s koncentrično akcijo pomorski prehod med afriško obalo in Sicilijo ter presekala pomorska zveza med Gibraltarjem in Suezom. Pri teh manevrih bi se imela v prvi vrsti preizkusiti sposobnost italijanskih pomorskih oporišč na malih otokih med afriško obalo in Sicilijo, izmed katerih je najbolj utrjen otok Pantelerija. Razen tega naj bi se zagotovilo sodelovanje pomorskih in letalskih oporišč s sistemom utrdb zgrajenih na obalah Libije.

Francosko obrambno posojilo odobreno

Pariz, 10. marca. o. Francoska poslanska zbornica je včeraj po celodnevni seji ponoči sprejela **zakon o razpisu posojila za državno obrambo s 470 glasovi proti 39, dočim se je 92 poslancev vzdržalo glasovanja.** Na današnji večerni seji je z 251 proti 1 glasu odobril zakonski načrt o posojilu tudi senat.

Zunanjepolitična razprava v čsl. parlamentu

Praga, 10. marca. b. V zunanjepolitični debati je včeraj govoril zastopnik Madžarov Fülöp, ki je v imenu svoje stranke sicer odklonil ekspoze zunanjega ministra dr. Krofte, vendar je izrazil upanje, da bo prišlo do političnega in gospodarskega zbližanja z Madžarsko, ki je v zadnjem času v tem pogledu že pokazala nekaj dobre volje. Zastopnik češke ljudske stranke Svetlik se je dotaknil zlasti habsburškega vprašanja in označil avstrijski legitimizem v sedanji dobi za anahronističen. Habsburška dinastija nima v sedanjih razmerah nobene posebne misije in nastaja zato sam po sebi upravičen dvom, ali bi se ne lotila spet svoje znane »zgodovinske misije nemškega naroda«.

Maršal Foch poleg Napoleona

Pariz, 10. marca. AA. Truplo maršala Focha bodo 30. marca prepeljali iz dosedanje grobnice v Parizu v Invalidski dom ter ga položili poleg krste Napoleona I.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Beležke

Ljubezen do bližnjega

V zagrebških literarnih krogih je vzbudil precej ogorčenja članek, ki je za Božič izšel v klerikalnem tedniku »Nedelji«. Članek je skušal dokazati, da je bil znani pokojni hrvatski pisatelj Ante Kovačić hud pijanec in da je zavoljo pijanstva umrl v norišnici. V listih se je oglasila cela vrsta verodostojnih prič, ki so dokazale, da so očitki »Nedelje« nekrščanska laž. Pokazalo se je tudi, da se je bil pokojni Kovačić krogu »Nedelje« hudo zameril zaradi tega, ker se je poročil z učiteljico pravoslavne vere.

Sedaj objavljajo zagrebške »Novosti« k celi aferi še zanimiv epilog. Poročajo namreč, da je bila številka »Nedelje«, ki je tako grdo skrunila spomin pisatelja Kovačića, ravno za Božič dostavljena eni njegovih hčera s priloženo položnico za plačilo naročnine. Nekaj kasneje je neka brumna duša isto številko »Nedelje« potisnila v roke drugi Kovačićevi hčeri, ko je bila v cerkvi pri nedeljski službi božji.

Nacionalisti v Bosni

V občini Koševo v sarajevski okolici so bile v nedeljo že tretjič naknadne občinske volitve. Postavljene so bile tri liste, glavna bitka pa se je vršila med listama JRZ in JNS. Lista JNS, ki je bila z nosilcem Ilijo Nikolićem vložena kot »neodvisna nacionalna lista«, je zmagala s 748 glasovi. Lista JRZ je dobila 630 glasov, tretja lista pa samo 11 glasov.

Kdo je zmagal v Nevesinju?

V veliki hercegovski občini Nevesinju so bile prejšnjo nedeljo občinske volitve. V listih je bilo objavljeno, da je zmagala združena opozicija, ki je dobila 2341 glasov, dočim je ostala lista JRZ z 1838 glasovi v manjšini.

Ponedeljski »Jugoslovenski list« v Sarajevu objavlja sedaj pismo predsednika krajevnega odbora JRZ v Nevesinju Sulejmana Hajrovića, ki se pritožuje, da so časopisna poročila o volitvah v Nevesinju netočna. Po njegovi trditvi ni res, da je zmagala lista združene opozicije, marveč je zmagala čista lista JNS, podpirana od vodstva stranke in samega predsednika Petra Živkovića ter posebej še od narodnega poslanca JNS Sekule Zečevića. Kot dokaz, da so njegove ugotovitve resnične, navaja Sulejman Hajrović tudi to, da so bile po volitvah manifestacije, pri katerih so pristaši zmagovite liste vzklikali v prvi vrsti Petru Živkoviću in Jugoslovenski nacionalni stranki.

Zboraški shod v Zagorju

V nedeljo je bil v kinu Triglav v Zagorju shod Ljotićeve stranke Zbor. Shod je bil dobro obiskan, vendar pa se je pokazalo, da so bili med poslušalci zelo številno zastopani socialisti, ki so z medklici neprestano motili oba govornika gg. Zupančiča iz Ljubljane in dr. Mazka iz Litije. Socialisti so zahtevali, naj dobi besedo tudi njihov govornik g. Arh, vendar pa je bila ta zahteva odklonjena z utemeljitvijo, da dovoli oblast govoriti samo onim, ki so ji bili kot govorniki prijavljeni.

Demokratska zajednica?

Beograjsko »Vreme« obširno razpravlja o možnosti, da se osnuje iz strank srbijanske izvenparlamentarne opozicije kot enotna politična formacija Demokratska zajednica. Po informacijah »Vremena« je v vrstah beograjske združene opozicije vedno več ljudi, ki zahtevajo, da se od neprestanega konferiranja preide k podrobnemu in borbenemu delu med ljudstvom. Najjačje je to stremljenje med davidovičevci, ki so se odločili obnoviti in reorganizirati svojo stranko, Obenem pa okrog nje kot jedra zbrati v širšo »Demokratsko zajednico« vse politične stranke in frakcije, ki se priznavajo k demokratskim načelom. Že ta mesec se bo zaradi tega sestal glavni odbor bivše demokratske stranke, ki je bil izvoljen l. 1927. Glavni odbor šteje okrog 50 članov, ker je druga polovica deloma pomrla, deloma pa prešla v JNS ali JRZ. Ali se bodo akciji davidovičevcev pridružili tudi staroradikali, se sedaj še ne da reči.

Eksploatacija gozdov

Pri razpravi o proračunu ministrstva za šume in rudnike je govoril tudi znani neumorni korektor skupščinskih zapisnikov, opozicijski zemljoradnik Voja Lazić. Razpravljal je o eksploataciji naših gozdov in o pritožbah, da gredo zlasti dobički iz bosanskih gozdov v žepe tujcev. V Srbiji je v tem pogledu mnogo bolje. »V mojem kraju« je rekel poslanec Lazić »sicer nimamo državnih gozdov, pač pa jih imajo pri Valjevu. Tam državne gozdove izsekavajo domačini, ne pa tujci. Njih eksploatacija se na veliko vrši pred vsakimi volitvami. Vsaka volilna vlada namreč dovoli kmetom, ki se obvežejo voliti njene kandidate, da po mili volji sekajo po državnih gozdovih.«

Po mnenju Voje Lazića je ta način eksploatacije državnih gozdov za domače prebivalstvo mnogo bolj koristen od bosanskega načina.

Proračun savske banovine

V ponedeljek se je začelo proračunsko zasedanje banskega sveta v Zagrebu. Proračun znaša 227 milijonov dinarjev in je za 46 milijonov višji od sedanjega. Kakor v drugih banovinah gre tudi v savski povišek proračuna v prvi vrsti na račun prevzema vzdrževanja osnovnih šol. Da se to novo breme krije, je uvedena posebna šolska doklada v iznosu 30% na vse neposredne državne davke. Na osebne izdatke odpade 20, na materialne pa 80 odstotkov proračuna. Banskih nameščencev je ravno 3000. Banovina ima 41 milijonov dolga.

Odlikovanje pomočnika prometnega ministra

Beograd, 10. marca. AA. Rumunski poslanik na našem dvoru Viktor Cadere, je danes dopoldne izročil pomočniku prometnega ministra inž. Petru Senjanoviću visoko odlikovanje, veliki križ romunske krone, ki ga je z njim odlikoval kralj Karol II. Prav tako je pomočniku prometnega ministra inž. Senjanoviću izročil odlikovanje francoski poslanik Dampierre in sicer red legije časti oficirske stopnje, ki ga je z njim odlikoval predsednik francoske republike Lebrun.

Dr. Vinko Vrhunec, predsednik Društva za ceste

O cestnem fondu

V vprašanju, kje in kako dobiti finančna sredstva, ki so potrebna za modernizacijo in izpopolnitev naše cestne mreže, je zajet ves naš takozvani cestni problem. Za ta namen potrebni zneski niso malenkostni ter jih je pri naših razmerah gotovo težko dobiti. V tej okolnosti leži edino opravičilo za žalostno stanje našega cestnega omrežja, ki je danes brezdvomno slabše kakor pred 20 leti. Če pomislimo, da so medtem druge države svoje ceste modernizirale ter tako ustvarile glavni pogoj za razvoj avtomobilizma in turizma, šele prav občutimo svojo zaostalost in ogromno gospodarsko škodo, ki jo pri tem trpimo.

Program cestnih del v državi in v naši banovini

Po programu gradbenega ministrstva naj bi se uredile in izgradile mednarodne zveze ter še ne dograjeni deli državnih cest v dveh etapah: v prvi približno 2000 km, za kar bi bilo potrebno dve in pol milijarde dinarjev, v drugi etapi 2100 km v znesku dveh milijard dinarjev, tako da bi bilo za izvedbo celotnega cestnega programa v naši državi potrebna vsota štirih in pol milijarde dinarjev.

Na tej osnovi je zgrajen tudi gradbeni program modernizacije cestne mreže v naši banovini. V prvi etapi izvedbe banovinskega programa je proračunjenih 227 milijonov, v drugi 440 milijonov dinarjev. V teh vsotah so vsebovana dela izgradbe sodobnega kolovoza na državnih cestah v banovini za težko prometno obremenitev v dolžini 615 km, delna modernizacija važnih banovinskih cest s površinskim zastorom za srednji in lahki promet ter gradba nove cestne zveze za mešani promet Ljubljana — Sušak. Kako daleč smo od izvedbe tega programa, dokazuje navedba, da je v ta namen doseda iz enomilijardnega posojila za javna dela stavljeno naši banovini na razpolago le 33 milijonov ter da banovinski proračun v svojih rednih izdatkih razumljivo predvideva samo neznatne zneske za dovršitev započetih cestnih del. Pri tem tempu cestnih del torej bi samo za izvedbo ožjega programa rabili 20 do 25 let, ker se milijardna posojila za javna dela seveda ne bodo mogla najemati vsako leto.

Cestni fond pri nas in drugod

Večina evropskih držav je vprašanje financiranja cestnih del rešila potom ustanovitve cestnega fonda kot javnopravnega telesa, ki postane nosilec finančnih transakcij na ta način, da se mu zakonsko zasigurajo stalni letni dohodki, ki služijo za amortizacijsko službo posojil, najetih za izvedbo cestnega programa. V Češkoslovaški je tak zakon že v veljavi od leta 1927, na Poljskem od leta 1931, v Avstriji od leta 1933, v Bolgariji od leta 1934, pri nas pa smo sedaj komaj na tem, da o ustanovitvi in notranji ureditvi cestnega fonda šele razpravljamo na podlagi uradnega načrta, ki vsled svojih nedostatkov ima malo izgleda končnega uzakonjenja.

Z ozirom na pretežko obremenitev našega gospodarstva z javnimi dajatvami ni velikih možnosti preskrbeti cestnemu fondu zadosti dohodkov v obliki novih davkov. Iz sedanjega državnega proračuna se bo brezdvomno moral izločiti velik del dohodkov, ki jih državna blagajna črpa iz cestnega prometa v obliki carin, taks na vozila in trošarin na pogonski material. Osnovano je pričakovanje, da bo modernizacija cestnega omrežja v znatni meri povzdignila avtomobilski in turistični promet, iz katerega naslova bodo pritekala nova finančna sredstva za odplačilo izdatkov za ceste. Pri vsem tem bodo tako zbrana sredstva komaj zadostovala za časovno precej raztegnjeni ožji program izvedbe cestnih del po vrstnem redu nujnosti in važnosti teh prometnih zvez za turistični promet in gospodarsko povzdigo dotičnih krajev.

Sredstva cestnega fonda se ne smejo razdeliti na nevažna cestna dela

Katera dela bi se v Sloveniji izvršila leži na dlani: modernizacija upadnih cest iz inozemstva na severozapadu in severu z nadaljno zvezo proti notranjosti države preko Zagreba in gradba cestne zveze Slovenije z morjem. Vsa finančna sredstva, ki bodo cestnemu fondu stala na razpolago iz kateregakoli naslova, se morajo osredotočiti izključno na izvedbo tega programa. Zastopamo naziranje, da delitev cestnega fonda na državni fond, namenjen za modernizacijo in dograditev državnih cest in banovinski cestni fond, namenjen banovinskim cestam, ne služi pravi svrhi in ne bo mogla dati polnega učinka. Ker obstojajo velike težkoče, da najdemo sredstva za izvedbo najnujnejšega programa bi bilo v kvar stvari sami ta že itak nezadostna sredstva deliti, dasi za koristna in želena, ali manj nujna dela na manj važnih cestah, ki administrativno veljajo za banovinske. Delitev cestnega fonda na državni in banovinski izvira najbrž še iz časa, ko so se možnosti novih davčnih virov za ta namen presojale ugodnejše nego danes. Koncentrična uporaba vseh finančnih sredstev cestnega fonda na izvedbo najnujnejšega in v ožjem okviru začrtanega cestnega programa se nam zdi prvi pogoj za uspeh te nove institucije, ki ga moramo čimprej videti v stvarnosti na enem ali dveh cestnih delih večjega obsega, a ne razdrobljenega na malenkostna krpanja.

Denar naj se porabi tam in v korist onega, ki ga je zbral

Pri zahtevi enotnosti uporabe finančnih sredstev cestnega fonda se nam ne zdi važno njegovo ime. Najvažnejše se nam zdi prisvojitev načela, da se imajo finančna sredstva porabiti tam kjer so bila ubrana. Ta zahteva je smotrna in pravična iz razloga, ker ima za izvedbo cestnih del prispevati predvsem oni, ki se s cesto koristi. Uvedba novih javnih bremen v korist naših cest se nam zdi politično-psihološko nemogoča, ako ni jasno zagotovljeno, da bodo te žrtve prišle v korist onim, ki jih bodo dali. Z ozirom na važnost naših cest za mednarodni promet in zaokroženost cestne mreže z ostalimi deli države bi pri objektivni presoji nujnosti in splošno-državni važnosti cestnih del naša banovina gotovo morala dobiti ne samo ona finančna sredstva, ki jih sama plačuje, temveč tudi dodatni prispevek iz skupnih državnih dohodkov. Zal so naše skušnje v tem vziru drugačne ter zato ne zahtevamo več kakor sami dajemo, vzdrževajoč pri tem še vedno prednost modernizirania naše cestne mreže pred ostalimi sličnimi deli v drugih pokrajinah. Ako tako naziranje prodre, potem bi sredstva cestnega fon služila ne samo modernizaciji, temveč tudi gradbi novih cest, ki bi se prirodno gradile predvsem v srednjem in južnem delu države. Tak način finančnega ustroja cestnega fonda bi v mnogem povzdignil tudi voljnost posameznih banovin, da se potrudijo zbrati čim zadostnejša sredstva za ceste, ker bi vsaka taka žrtev prišla neposredno v korist njihovemu gospodarstvu in kulturnemu napredku. Za izvedbo cestnega programa v gospodarsko šibkejših banovinah pa bi se mogla določiti sredstva, ki se v zvezi s cestnim prometom plačujejo v obliki, pri kateri ni vnaprej določeno, na koga končno padejo kakor n. pr. v slučaju dajatev pri uvozu.

Uporaba finančnih sredstev za cestna dela onih krajev, ki ta sredstva zbero in samo za vnaprej določena cestna dela po vrstnem redu njihove gospodarske in prometne važnosti, ne oziraje se na njih administrativni karakter državnih ali banovinskih cest, se nam zdi temeljni pogoj, ki mora biti podan, ako želimo instituciji cestnega fonda koristi in uspeha. Pravna in organizatorična izvedba tega načela je predmet natančnejšega proučevanja. Vsekakor bi bil ta namen najlažje in najboljše dosežen ako bi se pobiranje sredstev za cestni fond, njegova uprava in njegova uporaba prepustila posameznim banovinam, ki bi se seveda morale pri tem točno držati odrejenega tehnično-prometnega programa. V tem smislu razumemo upravičeno zahtevo **naj se uvedejo samo banovinski fondi,** ki ne bi veljali za banovinske ceste kot privesek vsedržavnega cestnega fonda, kakor je v sedanjem načrtu zakona predvideno, temveč sami bili nosilci tehnične, prometne in finančne politike v izvedbi cestnega programa.

Pod vidikom teh razlogov naj bi se dosedanja stališča naših gospodarskih strokovnih in turističnih organizacij revidirala ter zavrglo naziranje dvotirnega sistema v cestnem fondu. Zadeva zasluži največje pozornosti naše javnosti in poklicanih faktorjev v državni upravi; kajti z našimi interesi neskladen cestni fond nam bo s svojo zadolžitvijo na dolgo dobo let vnaprej ne samo naprtil težka finančna bremena, marveč sploh onemogočil nacionalno izgradbo našega cestnega omrežja v dogledni bodočnosti. V takem slučaju bi morali ustanovitvi cestnega fonda odločno nasprotovati v pričakovanju da pozneje vendar enkrat nastopi trenotek, ko bo možna pravična in nepristranska rešitev našega cestnega problema.

Ustanovitev sreske mladinske JNS v Kamniku

Kamnik, 9. marca

V dvorani Narodne čitalnice se je vršil v nedeljo ob 10. ustanovni občni zbor srezke mladinske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke. Zanimanje za ta pokret je izredno veliko. Polna dvorana je bila najboljši dokaz za to. Občnega zbora so se udeležili poleg domačinov tudi številni člani iz Domžal, Mengša, Rodoneči, Homca, Tuhinja, Stranj itd.

Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. Bojan Podbregar, ki je prisrčno pozdravil vse navzoče in predlagal, da se odpošlje udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II., predsedniku JNS Petru Živkoviču in generalnemu tajniku dr. Albertu Kramerju, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. Nato je kratko razložil namen ustanovitve mladinske organizacije. Predsednik mladinske JNS za Ljubljano tov. ing. Rus je toplo pozdravil agilnost nacionalne omladine v kamniškem srezu, ki je za Ljubljano in Mariborom prvi srez, kjer se je ustanovila sreska organizacija. Izčrpno idejno in organizacijsko poročilo je podal nato tov. Andrej Uršič, ki je med drugim dejal, da je za razvrane današnje gospodarske in politične prilike v gotovi meri soodgovorna tudi mladina. Novo vodstvo JNS pa polaga veliko važnost na mladino in jo sprejema z odprtimi rokami kot sodelujočega činitelja pri izvajanju jugoslovenskega nacionalnega programa. Baš v mladinskih organizacijah JNS ima mladina neomejene možnosti, izvajati svoj gospodarski socialni, kulturni in politični program za vse stanove posebno za kmetskega, delavskega in obrtniškega. Govornik je pozval vse navzoče, naj se z vso ljubeznijo oklenejo jugoslovenskega nacionalnega pokreta, katerega ideja je blagoslovljena s krvjo in kostmi naših najboljših sinov.

Tajnik banovinskega odbora JNS g. dr. Marjan Zajec je podal nato kratek politični pregled, za njim pa je g. Anton Cerer toplo pozdravil akcijo nacionalne omladine in želel kar največ uspehov.

Sledile so volitve, pri katerih so bili soglasno izvoljeni tovariši: predsednik Burkeljca Anton iz Tuhinja, poslovodeči podpredsednik Podbregar Bojan, tajnik Cerer Berto, njegov namestnik Bervar Franc, blagajnik Vidmar Nace, njegov namestnik Ponikvar Slavko, odborniki Kanc Ivo iz Mengša, Kristan Franc iz Vodic, Vode Nande iz Komende, Knez Anton, Flere Albin, Stare Dušan, Palma Josip in Jagodic Dušan iz Kamnika, v revizijski odbor pa tovariši Flere Jože in Cumer Zoran iz Kamnika in Ocepek Ivan iz Volčjega potoka.

Ves občni zbor je potekel v najlepšem redu. Bil je praznik nacionalne misli v Kamniku in mogočna manifestacija nacionalne ideje celega sreza. Vse hotenje pa je izzvenelo v tem da hoče biti mladina v izvajanju svojega gospodarskega, socialnega in kulturnega programa popolnoma samostojna.

Vremenska napoved

Zemunska: Oblačno z dežjem v zahodni polovici države in v severnih krajih, delno oblačno v ostalih krajih. Temperatura bo padla v severnozahodnem delu, zrasla bo pa drugod.

Zagrebška: Pretežno oblačno vreme. Pričakovati je poslabšanje vremenskih prilik.

Dunajska: Hitra in temeljita izpremememba vremena, najprej brzkone prehodno zboljšanje in dvig temperature.